

Vowels - Body and Identities: Identity Zero

Vowels

Koreografi: Anmar Taha

Ljusdesign: Muhanad Rasheed

Musik: Dag Rosenqvist

Ljusteknik: Sandra Liscano

Medverkande: Jan Rådvik, Hayder Chokan, Lena Dahlén, Josephine Gray, Kimona Wrede, Anmar Taha

Iraqi Bodies

Atalante, Göteborg

Publiken väntar. Scenen som visas framför oss tycks oföränderlig - en familj på fyra personer, varav två är unga och två äldre, de yngre klädda i långa svarta klädnader från mellanöstern och de två äldre i mer västerländska kläder, står still och tittar på varandra. Ljussättningen förändras en aning, den malande, brusande musiken stegras lite i intensitet. Men ingenting händer. Positionerna tycks fullständigt fastlåsta och vi i publiken är fångade i ett till synes oändligt ögonblick - mer och mer nervöst väntande på att något, vad som helst, ska hända. Till sist: den unga kvinnan tar två steg framåt, tittar sig omkring, faller till marken.

Iraqi Bodies är en dansgrupp som bildades i Bagdad 2002, men nu delar sin tid mellan Amsterdam och Göteborg. Deras tidigare produktioner har ofta behandlat olika problematiker som har uppkommit i en värld präglad av å ena sidan massfolkvandringar och flykt, å andra sidan utbredd främlingsfientlighet och rädsla för det okända. Vowels är inget undantag. De tre karaktärer som i föreställningen bär traditionell klädsel från mellanöstern är inpressade i tre nidbilder det västerländska samhället gärna använder för att kategorisera och berätta om människor från mellanöstern; den mystiska, obstinata prästen, den unga, manliga förövaren och det kvinnliga hedersvåldsoffret. I Vowels blir nidbilderna så överdrivna att satiren är tydligt kännbar - den unga kvinnan tillåts bara gå två steg innan hon dör och sen släpas av scenen, den unga manliga förövaren formar kropp och ansiktsuttryck till att se ut som olika varianter av klassiska onda superskurkar. Det är underhållande, men samtidigt obehagligt på ett sätt som bara satir som sätter fingret på verkligt problematiska samhällsföreteelser kan vara. De tre

Skrivet av Matilda Amundsen Bergström
2012-10-11 kl. 00:00

karaktärernas vitsminkade ansikten samt den vita sand som faller ner på både den unga och den äldre mannen för tankarna till Franz Fanons Svart hud, vita masker, och bokens frågor kring identitet och nationalitet, om den komplicerade och problematiska vitheten, om makt och konventioner som också hänger i luften under hela föreställningen.

Dansgruppen arbetar i Butoh-traditionen, där man skalar bort alla överflödiga rörelser och bara behåller det mest väsentliga. I Vowels blir metoden extremt påtaglig. Verket börjar alltså med en oändligt lång helt stilla scen och rörelserna är föreställningen igenom exakta, sparsmakade, så minimala som bara möjligt för att berätta den historia man vill berätta. Tillvägagångssättet blir effektivt, dels då det skapar en oerhörd intensitet - publiken väntar andlöst på varje rörelse och varje vridning, varje steg öppnar upp för djupare meningar och dolda innebörder. Samtidigt blir på det här sättet det utsagda centralt. Det är så mycket som inte sägs, så många steg som inte tas att publiken ständigt måste fylla i luckor, göra kopplingar, täcka upp tystnaden. Utrymmet för egna tolkningar är stort, vilket i en föreställning som behandlar just relationen västerland och mellanöstern blir extra värdefullt. Som publik tolkar man outhörigt och inser både en och två gånger på vilka fördomar ens nyss dragna slutsatser baseras på. Det är att lägga ett stort ansvar på publiken, men i Vowels lyckas greppet bli obönhörligt drabbande.

Genom att ta bort alla överflödiga rörelser ur verket lyckas man även diskutera kvinnors och mäns situation som aktiva och passiva. Modern, den äldre kvinnan, rör inte alls på sig under föreställningen. Hon står där i bakgrunden, stylad och vackert klädd, och får aldrig någon egen vilja i Vowels. Hon är ett objekt, en betraktare som inte får göra något åt situationen och inte tillåts visa något ur eget perspektiv. Karaktären blir genom denna apati oerhört tragisk, och visar tyvärr på ett öde som kvinnor ofta möter både i samhället och i teatern - de förnekas kanske inte tillträde, men de förnekas agens.

Iraqi Bodies har skapat något verkligt intressant i Vowels; föreställningen uppnår extrem intensitet genom sin stillhet, obehaglig insikt genom sin satir och lockar genom en vägran att helt lägga ut texten publiken till att fundera på mörka och svåra frågor som det ofta är alltför lätt att undvika.

Matilda Amundsen Bergström

Skrivet av Matilda Amundsen Bergström
2012-10-11 kl. 00:00
